

Nieuw Generiek kompas verpleeghuiszorg en zorg thuis vertraagd: LOC teleurgesteld over oponthoud invoering

Geplaatst op 22 maart 2024

Negentien landelijke organisaties waaronder LOC hebben hard gewerkt aan de opvolger van het Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg. Het nieuwe 'Generiek kompas Samen werken aan kwaliteit van bestaan' beschrijft voorwaarden en instrumenten die goede zorg thuis en in het verpleeghuis moeten garanderen. Zorginstituut Nederland heeft echter voorlopig de regie overgenomen.

Beluister artikel

Update:

De betrokken partijen hebben met elkaar afgesproken om in 2025 cliëntervaringen te meten met één vragenlijst voor mensen met een zorgvraag thuis, in de wijk of het verpleeghuis. Tot die vragenlijst er is meten organisaties in 2024 nog één keer cliëntervaringen zoals zij dat kennen in de kaders wijkverpleging en verpleeghuiszorg en het addendum voor Wlz-zorg thuis. Daarvoor hebben zij op 18 april 2024 een Handboek Cliëntervaringen 2024 aangeboden aan het Zorginstituut Nederland en zijn nu in afwachting van een beoordeling.

In 2017 werd het Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg van kracht. Dit kwaliteitskader beschrijft wat cliënten en hun naasten mogen verwachten van verpleeghuiszorg. Daarnaast bevat het kader een opdracht aan zorgprofessionals en zorgorganisaties om de kwaliteit van zorg te verbeteren en het lerend vermogen te versterken. Hulpmiddelen daarbij zijn bijvoorbeeld afspraken over de personeelssamenstelling en zogeheten indicatoren die informatie moeten opleveren over de kwaliteit van de verpleeghuiszorg. Een jaar later werd ook een Kwaliteitskader Wijkverpleging voor zorg thuis ontwikkeld. Het aantal mensen in de wijk dat thuis woonde en ingewikkelde zorgvragen had, groeide immers fors. Het Kwaliteitskader

Wijkverpleging beschrijft de inhoud en organisatie van de zorg die wijkverpleegkundigen behoren aan te bieden en wat er nodig is om deze zorg te kunnen geven.

Doorontwikkelen

Vanaf het begin af aan, na invoering van beide kaders, was duidelijk dat deze doorontwikkeld moesten worden. Dat er continu gekeken moest worden of de uitgangspunten nog passen bij de actuele stand van zaken in de zorg. Eind 2022 is een start gemaakt met die doorontwikkeling. Onder leiding van voormalig politica Lea Bouwmeester is een flink aantal organisaties en mensen vanuit de betrokken domeinen aan de slag gegaan met het ontwikkelen van een nieuw kader voor zorg in het verpleeghuis en thuis. De projectorganisatie en de bijhorende processtappen zijn deels afgekeken bij de gehandicaptenzorg. Deze sector heeft in 2023 met succes een Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg, als opvolger van het oude kwaliteitskader, ontwikkeld.

Behoud eigen regie

Op hoofdlijnen waren alle partijen snel op één lijn te krijgen. Cliënten en hun naasten waren en blijven het uitgangspunt. Waarbij vooral het behoud van eigen regie belangrijk is voor kwaliteit van bestaan, zodat mensen die zorg nodig hebben hun leven kunnen leiden zoals zij dat willen. Het Generiek kompas legt daarbij sterk de nadruk op samenwerking tussen mensen met een zorgvraag, professionals, mantelzorgers en andere betrokkenen. Die samenwerking is gericht op het afstemmen van zorg op de individuele behoeften zodat zorg kan aansluiten op het leven dat mensen willen leiden. Het Kompas sluit aan bij de verschillende zorgfasen: van thuiszorg tot verpleeghuiszorg. Professionals zoals verzorgenden, verpleegkundigen, specialisten ouderenzorg, geriaters fysiotherapeuten en ergotherapeuten blijven hun handelen baseren op bewezen voorbeelden vanuit de praktijk en de wetenschap. Wat hen uiteraard niet ontslaat van het zelfstandig nadenken en aansluiten bij de wensen van de mens met een hulp/zorgvraag. Zij blijven hun professionele standaard verder ontwikkelen en blijven gebruik maken van richtlijnen, protocollen en indicatoren.

Minder tellen, meer vertellen

Voor de partijen die de mens met een hulp- en zorgvraag vertegenwoordigen, zoals LOC, KBO-PCOB, ANBO, MantelzorgNL, de Raad van Ouderen, Koepel Gepensioneerden, ouderenbonden en NCZ, maar ook brancheorganisatie Actiz, Spot, Zorgthuis zetten tijdens de overleggen over het nieuwe kompas, stevig in op 'minder tellen en meer vertellen'. Geen onnodige handelingen dus die mensen die zorg nodig hebben niets opleveren. Wat ook nog eens de zorgprofessional van onnodige bureaucratie verlost. Dit perspectief werd gesteund door het advies van de Raad voor de Volksgezondheid van oktober 2023, getiteld 'Is dit wel verantwoord?' Daarin pleit de raad voor een fundamentele verandering van het verantwoording afleggen. Uitgangspunt van het advies is eveneens minder bureaucratie en meer aandacht voor de mens.

Hoewel de meeste partijen die aan het nieuwe Generiek kompas hebben gewerkt, vinden dat het tijd is voor meer vertrouwen en verantwoorden door te vertellen in plaats van alleen maar te meten, was daarover geen unanimititeit. De Nederlandse Patiënten Federatie staat op het standpunt dat het meten via

indicatoren wel degelijk van toegevoegde waarde is.

In december 2023 is het nieuwe Generiek kompas door alle partijen behalve de patiëntenfederatie ingediend bij het Zorginstituut Nederland.

Regie overgenomen

Daarop oordeelde het Zorginstituut dat er weliswaar een mooi kompas met een goede basis ligt. Maar dat het 'implementatieplan', een formele eis voor opname in het register, nog onvoldoende rijp zou zijn. Ondanks een aanscherping door partijen blijft het instituut deze mening toegedaan. Dat betekent dat het Zorginstituut, dat rechtstreeks onder het ministerie van VWS valt, de regie heeft overgenomen.

Doorzettingsmacht heet dat met een ingewikkeld woord. Een onafhankelijke raad van deskundigen op het gebied van zorg, de Kwaliteitsraad van het Zorginstituut, is gevraagd om in overleg met relevante betrokken organisaties het Generiek kompas verder te ontwikkelen.

Hoe verder?

Partijen die aan het Generiek kompas hebben gewerkt, zijn uiteraard teleurgesteld. Ook omdat dit besluit van het Zorginstituut onverwacht kwam. Gedurende het proces is regelmatig met achterbannen overlegd tijdens klankbordbijeenkomsten. Waardoor in gezamenlijkheid een goed, gedragen resultaat tot stand kwam. Dat goede resultaat heeft het Zorginstituut ook erkend, alleen kon men zich nog niet vinden in het implementatieplan.. LOC benadrukt dat snelheid geboden is, omdat het huidige Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg tekortschiet. Een aantal zorgorganisaties weigerde er daarom nog mee te werken.

Dit artikel verscheen in de lente-editie van [LOC tijdschrift Zorg & Zeggenschap](#) 2024

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Belangenbehartiging](#), [Adviesonderwerpen van de cliëntenraad](#), [Kwaliteit van de verpleeghuiszorg](#), [Kwaliteit wijkverpleging](#), [Vrijwilligers LOC](#)

Trefwoorden: [belangenbehartiging](#), [kwaliteit](#), [ouderenzorg](#), [zorg en zeggenschap](#)